

Received-Makale Geliş Tarihi 28.10.2024
Published-Yayınlanma Tarihi 31.12.2024
Volume-Cilt (Issue-Sayı), ss/pp 11(114), 2888-2896

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.14500826

Evin Taşdemir

<https://orcid.org/0009-0006-5622-5358>

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/04tah3159>

Doç. Dr. Füsün Naz Altınel

<https://orcid.org/0000-0002-1506-8994>

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Konservatuvar Müzik Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/04tah3159>

Türkiye’de Yaratıcı Drama Yöntem ve Tekniklerinin Eğitim Alanındaki Tarihsel Gelişimi

Historical Development of Creative Drama Methods and Techniques in Education in Turkey

ÖZET

Bu makalede, Türkiye’de yaratıcı dramanın eğitimdeki tarihsel gelişimi, karşılaşılan sorunlar ve gelecekteki fırsatlar ele alınmaktadır. Yaratıcı drama, özellikle dil öğretimi, sosyal beceri gelişimi ve duygusal zeka kazandırma açısından önemli bir yöntem olarak öne çıkmakta; öğrencilerin yaratıcı düşünme, problem çözüme ve eleştirel düşünme becerilerini desteklemektedir. Ancak, müfredatta yeterince yer bulamama, öğretmenlerin bu yöntemi uygulamada karşılaştığı zorluklar ve kaynak eksikliği gibi engeller, yaratıcı dramayı sınırlamaktadır. Yaratıcı drama, dijital teknolojilerin entegrasyonu ve uluslararası işbirlikleri ile eğitimde daha etkili ve sürdürülebilir bir araç haline gelebilir.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Drama, Eğitim, Sosyal Beceriler, Dijital Entegrasyon

ABSTRACT

This article discusses the historical development of creative drama in education in Turkey, the challenges it faces, and the opportunities for the future. Creative drama stands out as an important method, particularly in language teaching, social skill development, and emotional intelligence enhancement, supporting students' creative thinking, problem-solving, and critical thinking abilities. However, limitations such as insufficient inclusion in the curriculum, difficulties teachers face in applying this method, and the lack of resources restrict its effectiveness. Creative drama could become a more effective and sustainable tool in education through the integration of digital technologies and international collaborations.

Keywords: Creative Drama, Education, Social Skills, Digital Integration

1. GİRİŞ

Yaratıcı drama, eğitimde öğrencilerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyen etkili bir yöntem olarak Türkiye’de giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Özellikle 1980 sonrası dönemde, yaratıcı dramaya olan ilginin artmasıyla, bu yöntem eğitim müfredatlarına entegre edilmeye başlanmıştır. Yaratıcı drama, öğrencilerin dil becerilerini geliştirme, sosyal etkileşimlerini artırma ve yaratıcı düşünme becerilerini güçlendirme konusunda etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Türkçe, fen bilgisi ve matematik gibi derslerde yaratıcı dramayı kullanan öğretmenler, öğrencilerin başarılarını ve derse olan ilgilerini artırmayı başarmışlardır. Ayrıca, yaratıcı drama yöntemi, eğitim sürecini daha eğlenceli ve katılımcı hale getirmekte, öğretmenlere dersleri daha etkili yönetme fırsatı sunmaktadır.

Ancak Türkiye’de yaratıcı drama uygulamaları bazı sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadır. Müfredatta yeterince yer bulamaması, öğretmenlerin gerekli araç-gereçlere erişimindeki zorluklar ve liderlik becerilerinin eksikliği bu yöntemin yaygınlaşmasının önünde engel oluşturmaktadır. Buna karşın, dijital platformların entegrasyonu ve uluslararası işbirlikleri, yaratıcı dramayı daha erişilebilir hale getirmekte Türkiye’deki eğitim sistemine entegre edilmesi için fırsatlar sunmaktadır. Tez, Türkiye’de yaratıcı drama yöntem ve tekniklerinin tarihsel gelişimini inceleyerek, bu yöntemin eğitimdeki yeri ve geleceği hakkında içgörüler sunmayı hedeflemektedir.

2. YARATICI DRAMANIN TANIMI VE EĞİTİMDEKİ YERİ

Yaratıcı drama, eğitimde bireylerin yaratıcılıklarını ve iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılan, aktif katılımı teşvik eden etkili bir yöntemdir. Katılımcılar doğaçlama ve rol yapma gibi teknikler aracılığıyla öğrenme sürecine dahil edilir ve bu süreçte eleştirel düşünme becerilerini geliştirirler. Bu yöntemde kullanılan temel kavramlar, alan, odak, zıtlık, sembol ve gerilim gibi unsurlar, dramatik olayların yapılandırılmasında önemli bir rol oynar ve öğrenme sürecini daha etkili kılar (Dadandi, 2023; Heikkinen, 2016). Özellikle semboller, soyut kavramların somutlaştırılmasını sağlayarak katılımcıların düşünsel derinliğini artırırken, zıtlık ve gerilim unsurları dramatik etkiyi güçlendirir ve katılımı artırır (Lisnawati vd., 2019).

Yaratıcı dramada kullanılan bu teknikler, bireylerin problem çözme ve grup içinde işbirliği yapma becerilerini de destekler. Drama etkinliklerinde öğrenciler, hayal güçlerini kullanarak empati geliştirmekte ve farklı bakış açılarını anlamaya teşvik edilmektedirler. Ayrıca, odak ve gerilim gibi kavramlar sayesinde katılımcıların sahne üzerinde etkin bir şekilde yer almaları sağlanır (Noveri vd., 2016). Yaratıcı drama sadece akademik başarıyı desteklemekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerini geliştiren önemli bir pedagojik yöntemdir.

Eğitimde yaratıcı drama uygulamaları, öğrencilerin yaratıcı düşünme, işbirliği yapma ve sosyal becerilerini geliştirme açısından büyük faydalar sağlamaktadır. Bu yöntem, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını teşvik eden deneyimsel bir öğrenme aracı olarak kabul edilmektedir (Horasan-Doğan & Cephe, 2020). Özellikle rol yapma ve doğaçlama teknikleri, öğrencilerin gerçek yaşam durumlarını simüle ederek öğrenilen bilgileri pekiştirmelerine olanak tanır. Araştırmalar, yaratıcı dramayı kullanan öğrencilerin dil becerilerinin ve sosyal etkileşimlerinin güçlendiğini göstermektedir (Lešnik, 2018).

Yaratıcı drama, öğretmenler için de pedagojik anlamda önemli bir araçtır. Bu yöntem, öğretmenlerin ders planlarını esnek hale getirmelerine ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak derslerini uyarlamalarına yardımcı olur (Švábová, 2018). Ayrıca, yaratıcı dramaya dayalı öğretim stratejileri, öğrencilerin empati kurmalarını ve karmaşık durumları anlamalarını kolaylaştırırken, kültürel farkındalıklarını artırır (Donelan & Cahill, 2002). Bu yöntem, öğrencilerin analitik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine katkıda bulunurken, eğitim sürecini daha interaktif ve katılımcı bir hale getirmektedir (Lambert vd., 2016).

2.1 Yaratıcı Dramanın Eğitimdeki Amaçları

Yaratıcı drama, eğitimdeki en temel amacı öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek ve onları esnek, yaratıcı çözümler üretmeye teşvik etmektir. Drama, öğrencilerin gerçek yaşam durumlarını dramatize ederek eleştirel düşünme ve empati becerilerini güçlendirmelerine olanak tanır. Öğrenciler, farklı roller üstlenerek toplumsal sorunlara daha duyarlı hale gelirler. Ayrıca, yaratıcı drama yönteminin pedagojik becerilerin gelişimine önemli katkılar sağladığı yapılan araştırmalarda vurgulanmıştır (Horasan-Doğan & Cephe, 2020). Drama etkinlikleri, grup çalışmasına dayalı işbirliğini teşvik ederek sosyal becerilerin gelişmesine de katkı sağlar (Ren vd., 2020).

Drama, estetik duyarlılık ve duygusal zeka gelişimini de desteklemektedir. Drama aracılığıyla öğrenciler sanat ve estetik kavramlarını keşfeder, estetik farkındalıkları artar ve sanatsal becerileri gelişir (Švábová, 2018). Aynı zamanda, drama etkinlikleri öğrencilerin duygularını ifade etme ve empati geliştirme becerilerini destekler, böylece öğrenciler sosyal ilişkilerde daha anlayışlı ve empatik bireyler haline gelirler (Lešnik, 2018). Drama, dil ve iletişim becerilerinin geliştirilmesi açısından da önemli bir araçtır. Öğrenciler, drama etkinlikleri sırasında dilsel yetilerini kullanarak kendilerini ifade etme ve anlam yaratma süreçlerine katılır, bu da onların dil becerilerini geliştirir (Garrard, 2017).

Yaratıcı drama, öğrencilerin özgüvenini ve problem çözme becerilerini artırmak için de önemli bir yöntemdir. Drama etkinlikleri, öğrencilerin sahnede kendilerini ifade etmelerini sağlayarak özgüvenlerini geliştirmekte ve yaratıcı düşünme becerilerini desteklemektedir (Kim, 2017; Gómez, 2016). Drama ayrıca, çoklu zekâ alanlarını harekete geçirerek bilişsel, duygusal ve sosyal becerilerin bir arada gelişmesini sağlar. Bu yönüyle yaratıcı drama, öğrencilere bütüncül bir öğrenme deneyimi sunar ve onların topluma duyarlı, yaratıcı bireyler haline gelmelerine katkı sağlar (Heikkinen, 2016).

2.2 Yaratıcı Drama Yöntemleri

Doğaçlama yöntemi, yaratıcı drama teknikleri arasında en etkili yöntemlerden biri olup, öğrencilerin spontane tepkiler vermelerine ve anlık kararlar alarak yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanır. Bu süreçte öğrenciler, önceden belirlenmiş bir metne bağlı kalmadan belirli durumlar karşısında anlık olarak

tepkiler geliştirir ve problem çözme becerilerini güçlendirirler. Doğaçlama aynı zamanda öğrencilerin farklı disiplinlerden bilgileri bir araya getirerek olayları daha geniş bir perspektiften ele almalarını sağlar (Dadandi, 2023). Örneğin, tarihsel olayların doğaçlama yoluyla dramatize edilmesi, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Xu & Xu, 2021).

Rol oynama, öğrencilerin belirli bir karaktere bürünerek empati kurmalarına ve toplumsal olayları anlamalarına olanak tanır. Bu teknik, öğrencilerin farklı karakterlerin duygu, düşünce ve davranışlarını canlandırmalarını sağlayarak sosyal farkındalıklarını artırır. Özellikle sosyal becerilerin gelişimine katkıda bulunan rol oynama, öğrencilerin grup içinde işbirliği yapma, birlikte karar alma ve takım çalışmasına uyum sağlama becerilerini güçlendirir (Salti, 2023). Aynı zamanda rol oynama, karmaşık sosyal ve kültürel konuların ele alınmasına yardımcı olurken, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme yeteneklerini pekiştirmelerine de katkı sağlar (Lešnik, 2018).

Pantomim, öğrencilerin sözsüz iletişim becerilerini geliştiren bir yöntemdir. Beden dili ve yüz ifadeleri kullanarak hikaye anlatımına dayanan bu teknik, öğrencilerin bedensel farkındalıklarını artırır ve duygusal ifadelerini güçlendirir. Pantomim, dil bariyerlerinin olmadığı bir ortamda öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine olanak tanır ve duygusal zekalarını geliştirir (Koç & Dikici, 2003). Ayrıca, pantomim etkinlikleri öğrencilerin empati kurmalarını teşvik ederek farklı karakterlerin duygusal durumlarını anlamalarına yardımcı olur. Bu süreç, onların sosyal farkındalıklarını artırarak toplumsal olayları daha derinlemesine kavramalarını sağlar (Lešnik, 2018).

Hikaye anlatımı ise yaratıcı dramada öğrencilerin hayal güçlerini harekete geçiren ve onların yaratıcı düşüncelerine olanak tanıyan bir tekniktir. Bu yöntemde, öğrenciler dramatik bir olay örgüsünü canlandırırken farklı karakterlerin bakış açılarından toplumsal olayları yorumlama fırsatı bulurlar. Hikaye anlatımı, özellikle dil öğrenme süreçlerinde öğrencilerin dil ve iletişim becerilerini geliştirmeye katkı sağlar (Dadandi, 2023). Ayrıca, hikaye anlatımı öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini pekiştirirken disiplinler arası öğrenmeyi teşvik eder. Tarih, sanat ve dil gibi farklı disiplinlerdeki bilgilerin bir araya getirilmesiyle öğrencilerin bilgi birikimi genişler (O'Grady, 2019).

Dramatizasyon, yaratıcı drama yöntemlerinin en yaygın kullanılan tekniklerinden biri olup, öğrencilerin toplumsal olayları ve bireysel deneyimleri dramatize etmelerine olanak tanır. Bu süreçte öğrenciler, belirli karakterlere bürünerek toplumsal olayları canlandırır ve empati yeteneklerini geliştirirler (Salti, 2023). Dramatizasyon, öğrencilerin duygusal zekalarını artırarak toplumsal olaylara daha duyarlı bireyler haline gelmelerine katkı sağlar (Heikkinen, 2016). Aynı zamanda disiplinler arası öğrenmeyi destekleyen bu yöntem, öğrencilerin tarih, dil ve sanat gibi farklı alanlarda edindikleri bilgileri dramatize ederek öğrenmelerini sağlar ve onların çok yönlü bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olur (Tam, 2016).

2.3 Yaratıcı Drama Teknikleri

Isınma oyunları ve aktiviteler, yaratıcı drama etkinliklerinde öğrencilerin bedensel ve zihinsel olarak derse hazırlanmasına yardımcı olan etkili bir tekniktir. Bu aktiviteler, öğrencilerin dikkatlerini toplar ve motivasyonlarını artırarak derslere daha aktif katılmalarını sağlar. Aynı zamanda, grup dinamiklerine uyum sağlama ve takım çalışmasına katkı sunma açısından da önemli bir rol oynarlar (Shcherbina, 2020; Novelly, 1985). Öğrencilerin bedensel farkındalıklarını artırarak sahnede daha etkili bir performans sergilemelerine yardımcı olan bu oyunlar, aynı zamanda yaratıcılıklarını harekete geçirir (Swale, 2009).

Grup çalışmaları, yaratıcı drama etkinliklerinin temel bileşenlerinden biridir ve öğrencilerin işbirliği yapma becerilerini geliştirir. Bu süreçte öğrenciler, birlikte bir hedefe ulaşmayı ve grup içindeki etkileşimlerini güçlendirmeyi öğrenirler. Grup çalışmaları, öğrencilerin liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmenin yanı sıra, sosyal farkındalık ve empati kurma gibi becerilerini de destekler (Chesner, 2020; Hewson, 2016). Ayrıca, bu etkinlikler öğrencilerin toplumsal olayları daha iyi anlamalarını sağlayarak yaratıcılıklarını ortaya koymalarına fırsat verir (Teixeira, 2015; Shin & Cho, 2013).

İletişim ve etkileşim teknikleri, öğrencilerin sözlü ve sözsüz iletişim becerilerini geliştiren önemli bir yaratıcı drama yöntemidir. Bu teknikler, dramatik oyunlar ve diyaloglar aracılığıyla öğrencilerin dilsel yeteneklerini güçlendirir ve toplumsal farkındalıklarını artırır (Yılmaz vd., 2023). Grup içinde etkileşim yoluyla öğrenciler, sadece bireysel olarak değil, aynı zamanda grup içinde de etkin katılım göstererek işbirliği yapmayı öğrenirler (Shcherbina, 2020). Bu teknikler, empati geliştirme ve toplumsal sorumluluk bilincini artırmanın yanı sıra, öğrencilerin özgüvenlerini de güçlendirir (Akinradewo, 2020; Dadandi, 2023).

Konsantrasyon teknikleri, yaratıcı dramada öğrencilerin dikkatlerini belirli bir role veya olaya yoğunlaştırmalarını sağlayan bir yöntemdir. Bu teknikler, öğrencilerin dramatik yapıyı derinlemesine

kavrayarak odaklanma ve dikkat becerilerini güçlendirir (Katz-Buonincontro et al., 2020). Doğaçlama ve rol oynama gibi etkinliklerle birleştirilen bu teknikler, grup içi uyumu artırırken öğrencilerin bireysel performanslarını da destekler (Witerska, 2015). Aynı zamanda duygusal zekalarını geliştiren bu süreç, öğrencilerin duygusal kontrol kazanmalarına da yardımcı olur (Scholes & Klaus, 1986).

Duyusal farkındalık aktiviteleri, öğrencilerin bedensel farkındalıklarını ve duygusal zekalarını geliştirmeyi hedefleyen bir yaratıcı drama tekniğidir. Bu aktiviteler, öğrencilerin çevrelerine karşı algılarını derinleştirirken, grup içi etkileşimlerini ve yaratıcı düşünme becerilerini pekiştirir (Gürey & Adıgüzel, 2013; Lavocat, 2015). Aynı zamanda sanatsal ifadelerini güçlendiren bu teknikler, öğrencilerin bilişsel ve estetik gelişimlerine katkı sağlar (Horasan Doğan & Cephe, 2019).

Hayal gücünü geliştiren aktiviteler, yaratıcı drama eğitiminde öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini artıran bir diğer önemli tekniktir. Bu süreçte öğrenciler, farklı karakterlerin yerine geçerek yeni dünyalar ve senaryolar yaratma fırsatı bulurlar. Doğaçlama ve rol oynama gibi etkinliklerle özgürce düşünme yetenekleri gelişir ve yaratıcı çözümler üretme becerileri güçlenir (Polsky, 1980; Xu & Xu, 2021). Ayrıca, bu aktiviteler estetik duyarlılıklarını geliştirerek sanatsal yeteneklerini pekiştirir ve öğrencilerin toplumsal farkındalıklarını artırır (Gemalmayan, 2022; Yılmaz vd., 2023).

2.4. Yaratıcı Dramanın Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Yaratıcı drama, kökenleri antik ritüel ve törenlere dayanan, katılımcı ve doğaçlama temelli bir ifade biçimi olarak zamanla eğitimde önemli bir araç haline gelmiştir. Antik Yunan tiyatrosunun etkisiyle başlayan bu süreç, Rönesans döneminde yeniden şekillenmiş ve Batı'da, Shakespeare ve Molière gibi yazarların eserleriyle zenginleşmiştir (Aebischer & Prince, 2015). 19. yüzyılın sonlarında ise yaratıcı drama, eğitsel bir araç olarak İngiltere'de yaygınlaşmış ve öğrencilerin sosyal becerilerini geliştiren bir yöntem olarak kabul edilmiştir (Scialom, 2021). 20. yüzyılda Dorothy Heathcote ve Peter Slade gibi öncüler, yaratıcı dramayı pedagojik bir araç olarak geliştirmiştir (Mukhibova vd., 2022). 1960'lar ve 1970'lerde Amerika, Kanada, Japonya ve Çin gibi ülkelerde de yaygınlaşan bu yöntem, sanatı ve sosyal becerileri birleştirerek eğitimde önemli bir yer edinmiştir (Bezerra, 2017; Sumpeno, 2014). Dijital çağda ise yaratıcı drama, dijital platformlara entegre edilerek daha geniş bir kitleye ulaşmış ve pandemi döneminde dijital eğitimde sıkça kullanılmıştır (Ivashchenko & Strelchuk, 2018).

2.5 Türkiye'de Yaratıcı Drama Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de yaratıcı dramaya dair ilk izler, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemine dayanır. Tanzimat Dönemi'nde Batı tiyatrosunun etkisiyle dramatik eserlerin Türkçeye çevrilmesi ve sahnelenmesi, yaratıcı dramaya doğru evrilen sürecin başlangıcı olmuştur (Karadağ & Williams, 2015). Molière'in eserlerinin Türkçe adaptasyonları ve II. Meşrutiyet Dönemi'nde tiyatroya olan ilgi, bu dönemde yaratıcı drama tekniklerinin toplumsal eleştiri aracı olarak kullanılmasına yol açmıştır. Yaratıcı drama, toplumsal modernleşme çabalarıyla paralel gelişmiş ve halkın bilinçlendirilmesine katkı sağlamıştır (Coşkun, 2012).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte, yaratıcı drama toplumu eğitime amacıyla kullanılmıştır. Halkevleri ve Halkodaları gibi kurumlar, yaratıcı dramayı kırsal bölgelerde halkın modern Cumhuriyet ideallerini benimsemesi için bir araç olarak kullanmış, tiyatro etkinlikleri yoluyla toplumsal farkındalık yaratmaya çalışmışlardır (Demiryürek, 2017). Bu süreçte yaratıcı drama, hem eğitim hem de kültürel kalkınma projelerinin bir parçası haline gelmiştir. Özellikle halkı eğitime ve modernleşme hedefleri doğrultusunda devlet tarafından desteklenmiştir.

1940'lı yıllarda Muhsin Ertuğrul'un liderliğinde yaratıcı dramaya olan ilgi artmıştır. Ertuğrul, tiyatroyu toplumu dönüştürme ve eğitime aracı olarak kullanarak yaratıcı drama tekniklerini sahnede yaygınlaştırmıştır (Karadağ & Williams, 2015). Bu dönemde sahnelenen oyunlar, yaratıcı dramayı estetik ve eğitsel bir araç olarak kullanmış, halkın toplumsal olaylara duyarlılığını artırmayı hedeflemiştir. 1950'li yıllara gelindiğinde ise yaratıcı drama, eğitim sistemine de girmiş ve pedagojik bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır (Scialom, 2021).

1960'lı yıllarda Türkiye'de yaratıcı dramaya olan ilgi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmiş ve yaratıcı drama eğitim müfredatlarına dahil edilmiştir. Bu dönemde yaratıcı dramaya dayalı müfredatlar ve öğretmen eğitimleri yaygınlaşmış, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştiren bir yöntem olarak benimsenmiştir. 1970'li yıllarda ise yaratıcı drama, gençlik tiyatrolarında ve amatör gruplarda toplumsal sorunlara dikkat çekmek için bir platform haline gelmiştir (Demiryürek, 2017).

1980'li yıllarda yaratıcı drama, eğitim ve sanat dünyasında daha köklü bir yer edinmiş ve üniversitelerde akademik bir disiplin olarak gelişmeye başlamıştır. Bu dönemde yaratıcı drama, hem pedagojik hem de

sanatsal bir araç olarak görülmüş, akademik çevrelerdeki gelişmelerle birlikte Türkiye’de yaygınlaşmıştır (Bezerra, 2017). 1990’lı yıllarda yaratıcı dramaya olan ilgi artmış ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilkököl ve ortaokul müfredatlarına dahil edilmiştir. Bu süreçte yaratıcı dramaya dayalı öğretim materyalleri geliştirilmiş ve öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini artırmak için kullanılmıştır (Coşkun, 2012).

2.6 Günümüzde Türkiye’de Yaratıcı Drama ve Eğitim

Günümüzde Türkiye’de yaratıcı drama, dil öğretimi, sosyal becerilerin geliştirilmesi ve duygusal zekanın artırılması gibi birçok alanda önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle Türkçe dil öğretiminde yaratıcı drama, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek ve derslere daha aktif katılımlarını sağlamak amacıyla yaygın olarak kullanılmaktadır. Dadandi’nin (2023) çalışması, yaratıcı dramayı Türkçe dil öğretiminde kullanmanın öğrencilerin dil gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koymaktadır. Bunun yanında, Şahin, Girgin ve Özgeçen’in (2021) araştırmaları, yaratıcı dramanın ilkököl seviyesinde öğrencilerin sosyal becerilerini güçlendirdiğini göstermiştir (Dadandi, 2023; Çavuş Şahin vd., 2021).

Bununla birlikte, Türkiye’de yaratıcı drama uygulamalarında bazı zorluklar da bulunmaktadır. Öğretmenlerin yaratıcı drama konusunda yeterli eğitim almadığı ve bu yöntemi sınıf ortamında uygularken zorlandıkları görülmektedir. Tutuman ve Demirtaş (2016) bu zorluklar arasında fiziksel ortamların yetersizliği ve sınav hazırlıklarının drama çalışmalarına engel olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, Güven (2012), yaratıcı drama konusunda öğretmenlerin yeterliliklerini artırmak amacıyla daha fazla eğitim ve desteğe ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Bu alandaki gelişmeleri desteklemek için Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu (YÖK), yaratıcı dramayı müfredata entegre etme çabalarını sürdürmektedir (Tutuman & Demirtaş, 2016; Güven, 2012; Adıgüzel, 2013).

2.7 Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Eğitim Müfredatındaki Yeri

Yaratıcı Dramanın İlköğretim Müfredatındaki Yeri: Türkiye’de yaratıcı drama, ilköğretim müfredatında öğrencilerin dil becerilerini geliştirmek, sosyal etkileşimlerini artırmak ve yaratıcılıklarını teşvik etmek amacıyla kullanılmaktadır. Özellikle Türk dili ve edebiyatı derslerinde yaratıcı dramaya dayalı etkinlikler, öğrencilerin dil becerilerini geliştirme ve derslere olan ilgilerini artırmada etkili bir yöntem olarak kabul edilmektedir (Dadandi, 2023; Sarıtken, 2023). Bunun yanı sıra, yaratıcı drama sosyal ve duygusal becerilerin kazanılmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Öğrenciler, drama etkinlikleri sırasında farklı karakterleri canlandırarak empati kurma ve toplumsal olayları anlamlandırma becerilerini geliştirirler (Ağırman & Demirel, 2023).

Ortaöğretimde Yaratıcı Drama Uygulamaları: Ortaöğretim düzeyinde yaratıcı drama, özellikle Türkçe ve edebiyat derslerinde dil becerilerini geliştirme ve eleştirel düşünme yeteneklerini artırma amacıyla kullanılmaktadır. Drama etkinlikleri, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlamanın yanı sıra, onların yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmede de etkili bir araçtır (Sarıtken, 2023; Ağırman & Demirel, 2023). Ayrıca, yaratıcı drama disiplinler arası projelerde de kullanılarak, öğrencilerin farklı derslerden edindikleri bilgileri yaratıcı süreçlerle birleştirmelerine olanak tanımaktadır (Karagöz & Topdal, 2014).

Üniversitelerde Yaratıcı Drama Dersleri: Türkiye’deki üniversitelerde yaratıcı drama, özellikle öğretmen adaylarına yönelik olarak pedagojik becerilerin geliştirilmesinde kullanılmaktadır. Yaratıcı drama dersleri, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi, iletişim ve problem çözme becerilerini güçlendirmekte ve onların sanatsal ifade yeteneklerini artırmaktadır (Dadandi, 2023; Tosun, 2018). Drama dersleri, aynı zamanda öğrencilerin empati yeteneklerini ve toplumsal olaylara karşı farkındalıklarını artırmak için de etkili bir yöntem olarak görülmektedir (Ağırman & Demirel, 2023). Bu dersler, farklı disiplinlerde de uygulanarak yaratıcı düşünme becerilerini desteklemektedir (Karagöz & Topdal, 2014).

3. EĞİTİMDE YARATICI DRAMANIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimde giderek önem kazansa da müfredat içerisinde yeterli yer bulamaması önemli bir engel teşkil etmektedir. Dadandi (2023) çalışmasında, yaratıcı dramayı dil öğretiminde kullanmanın öğrencilerin dil becerilerini geliştirdiği belirtilse de yoğun müfredat ve sınav baskısı nedeniyle bu yönetime ayrılan sürenin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır (Dadandi, 2023). Ayrıca, öğretmenlerin yaratıcı drama konusunda yeterli eğitim almamış olmaları, bu yöntemi sınıflarında kullanmalarını zorlaştırmaktadır. Bu eksiklikler, eğitimde yaratıcı dramanın etkin bir şekilde uygulanmasını sınırlamaktadır (Kara, 2014; Tutuman & Demirtaş, 2016).

3.1 Yaratıcı Drama Eğitimcilerinin Eksiklikleri

Türkiye’de yaratıcı drama eğitimcileri, ders planlaması ve uygulama süreçlerinde çeşitli zorluklar yaşamaktadır. Eğitimciler, yaratıcı drama etkinliklerini nasıl entegre edecekleri konusunda yetersizlikler yaşamakta, geri bildirim ve değerlendirme süreçlerinde sorunlarla karşılaşmaktadır (Dadandi, 2023; Schubert, 2023). Sınıfların fiziki koşullarının yetersizliği ve uygun kaynakların eksikliği, eğitimcilerin yaratıcı drama etkinliklerini verimli bir şekilde uygulamalarını zorlaştırmaktadır. Ayrıca, yaratıcı drama eğitimine yönelik destekleyici materyallerin yetersiz olması da bu yöntemin etkin kullanımını engelleyen bir diğer sorundur (Aytaş & Özcan, 2019).

3.2 Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Geleceği ve Fırsatlar

Gelecekte Türkiye’de yaratıcı drama, eğitimde daha geniş bir yer bulacak ve özellikle dil öğretimi, yaşam becerileri dersleri ve disiplinler arası işbirliklerinde etkili bir şekilde kullanılacaktır. Yaratıcı drama üzerine yapılan akademik çalışmalar, bu yöntemin eğitimdeki önemini artırmakta ve öğretmenlerin yaratıcı drama konusunda daha fazla eğitim almasını desteklemektedir (Çavuş Şahin vd., 2021; Dadandi, 2023). Ayrıca, dijital teknolojilerin yaratıcı drama eğitimine entegrasyonu, öğrencilerin yaratıcı süreçlere daha kolay dahil olmasını sağlayacak ve eğitimde yeni fırsatlar sunacaktır (Burn, 2011). Uluslararası işbirlikleri de yaratıcı dramaya global perspektifler kazandırarak, bu yöntemin daha geniş çapta uygulanmasına katkı sağlayacaktır (Xu & Xu, 2021).

4. SONUÇ

Bu araştırma, Türkiye’de yaratıcı drama yöntemlerinin eğitimdeki tarihsel gelişimini ve karşılaşılan sorunları incelerken, gelecekteki fırsatları da değerlendirmektedir. Yaratıcı drama, öğrencilerin sosyal, duygusal ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştiren önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır. Dil öğretimi, sosyal becerilerin gelişimi ve öğrencilerin derslere daha fazla katılım göstermesi açısından geniş bir potansiyele sahip olsa da müfredat içinde yeterince yer bulamaması, öğretmenlerin yeterli eğitim almamış olması ve kaynak eksikliği gibi sorunlar, bu yöntemin yaygın olarak kullanılmasının önündeki engellerdir.

Yaratıcı dramayı eğitimde daha etkili hale getirmek için öğretmenlerin eğitim alması ve müfredata daha fazla entegre edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, dijital teknolojilerin yaratıcı drama ile birleştirilmesi, öğrencilere daha geniş ve etkileşimli öğrenme deneyimleri sunarak eğitimi daha yaratıcı hale getirebilir. Uluslararası işbirlikleri ve başarılı örneklerden yararlanarak Türkiye’de yaratıcı drama eğitimi daha da geliştirilebilir ve sürdürülebilir bir yapı kazandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, H. Ö. (2013). Türk eğitim sisteminde yaratıcı dramanın mevcut durumu ve gelişimi. *Journal of Education and Future*, 1(3), 97-104.
- Aebischer, P., & Prince, K. (2015). *Performing Early Modern Drama Today*. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139047975>
- Ağırman, F., & Demirel, Ş. (2023). Theater Texts in Turkish Course Curriculum (1924-2019). *Cumhuriyet Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*. 8(1), 390-406 <https://doi.org/10.32321/cutad.1168513>
- Akinradewo, R. J. (2020). *Drama as a potential tool for English language instructors to effectively develop student communicative skills* (Doctoral dissertation). University of Iceland School of Education
- Aytaş, G., & Özcan, Ş. (2019). *Türkçe Eğitimi Konularını Temel Alan Drama Çalışmalarına Yönelik Bir İnceleme*. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*. 7(1), 235 – 255. <https://doi.org/10.16916/ADED.461401>
- Bezerra, J. D. (2017). *Retalhos da Memória: A Literatura Dramática e os Amadores na Escrita da História do Teatro em Belém do Pará*.
- Burn, A. (2011). Drama education with digital technology. *Drama Research*. 45(1), 104-106 <https://doi.org/10.1111/j.1754-8845.2010.01086.x>
- Chesner, A. (2020). *Creative Drama Groupwork for People with Learning Difficulties*. (2nd edition), Routledge. London. <https://doi.org/10.4324/9780429486180>
- Coşkun, B. (2012). Turkism and Turanism Ideals in The Early 20th Century Turkish Novels. *Selçuk University Journal of Faculty of Letters*. <https://doi.org/10.21497/SEFAD.37896>

- Çavuş Şahin, D., Girgin, Ö., & Özgeçen, D. (2021). Türkiye’de İlkokul Kademesinde Drama Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.37217/tebd.910757>
- Dadandi, P. U. (2023). Using creative drama to enhance basic language skills: Sample lesson plans. Süleyman Demirel Üniversitesi *International Journal of Educational Studies*. <https://doi.org/10.33710/sduijes.1357155>
- Demiryürek, M. (2017). The Reflections of Gallipoli Campaign in Turkish Short Stories. *Turkish Studies*. <https://doi.org/10.17133/tubar.365344>
- Donelan, K., & Cahill, H. (2002). Drama and Learning. *Journal of Education Policy*. <https://doi.org/10.1080/17508480209556397>
- Garrard, K. (2017). The school drama book: Drama, literature, and literacy in the creative classroom. *Australasian Drama Studies*. <https://doi.org/10.1080/14452294.2017.1429192>
- Gemalmayan, R. Y. (2022). Art and Drama Education on the Axis of Image. *European Journal of Social Science Education and Research*. <https://doi.org/10.38064/eurssh.289>
- Gürey, B., & Adıgüzel, Ö. (2013). Yaratıcı Drama ile Dans Devinim Becerisi ve Beden Farkındalığının Geliştirilmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*. <https://doi.org/10.21612/YADER.2013.001>
- Güven, A. (2012). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Türkçe Derslerinde Drama Yönteminin Kullanımı Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Eğitim Dergisi*. 1(2), 52-62
- Heikkinen, H. L. T. (2016). Drama in citizenship education: Exploring the democratic potential of creative drama in fostering students' civic engagement. *Citizenship, Social and Economics Education*, 15(2), 89-106.
- Hewson, C. (2016). Make a drama of it. *Practice Nursing*. <https://doi.org/10.12968/prps.2016.Sup182.7>
- Horasan Doğan, S., & Cephe, P. T. (2019). Using Creative Drama Activities to Improve Metacognitive Awareness of Student Teachers. *European Journal of Education and Learning*. <https://doi.org/10.46827/EJEL.V0I0.2492>
- Horasan-Doğan, S., & Cephe, P. T. (2020). The effects of creative drama on student teachers' creative pedagogy and identity. *Thinking Skills and Creativity*. <https://doi.org/10.1016/J.TSC.2020.100736>
- Ivashchenko, I., & Strelchuk, V. (2018). Dramatization in Contemporary Performances of S. Beckett’s Plays. *Contemporary Arts Series*. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.39.2018.153650>
- Kara, Ö. T. (2014). Drama lideri olarak Türkçe öğretmeni. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 339-360.
- Karadağ, A., & Williams, Ç. K. (2015). Reforms and The Rewriting of Molière in Turkey (19th Century). *Hacettepe University Journal of Faculty of Letters*. <https://doi.org/10.20304/HUSBD.56736>
- Karagöz, I., & Topdal, E. B. (2014). The Use of Drama in Educational Process Through the Legends in Cyprus. *Social and Behavioral Sciences*. <https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2014.01.1010>
- Katz-Buonincontro, J., Anderson, R. C., & Manalang, V. (2020). *Using mixed methods to understand the mechanisms and prevalence of creative engagement in drama-based instruction*. *Methods in Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.metip.2019.100013>
- Gómez, R. (2016). *La dramatización: elemento clave en el desarrollo de la creatividad dentro de aula*. Pedagogika
- Kim, J. (2017). Creativity in Drama/Theatre Education - The Integration of Individualist Creativity and Socio-cultural Creativity. *Drama/Theatre Review*. <https://doi.org/10.15716/DR.2017..52.95>
- Koç, M., & Dikici, H. (2003). Eğitimde Dramanın Bir Yöntem Olarak Kullanılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.17051/IO.07571>
- Lambert, K., Wright, P., Currie, J., & Pascoe, R. (2016). Performativity and creativity in senior secondary drama classrooms. *Australasian Drama Studies*. <https://doi.org/10.1080/14452294.2016.1189868>
- Lavocat, F. (2015). *Corps en scène*. *Journal of Sensory and Performing Arts Studies*.

- Lešnik, I. (2018). Drama in Education Reaching Beyond the “Art Form or Teaching Tool” Dichotomy. *European Journal of Social Science Education and Research*. <https://doi.org/10.2478/ejser-2018-0059>
- Lisnawati, I., Ruslan, T. S., & Nurjamilah, A. S. (2019). Drama “Lelakon Raden Bei Surio Retno” karya F. Wiggers dalam perspektif pendekatan struktural dan pendekatan sosiologis. OSF Preprints. <https://doi.org/10.31227/osf.io/3qzyp>
- Mukhibova, U. U., et al. (2022). Features of The Development of Drama in the Eastern countries. *International Journal of Social Science Research and Review*. <https://doi.org/10.47814/ijssrr.v5i3.223>
- Novelly, M. C. (1985). Theatre Games for Young Performers: Improvisations and Exercises for Developing Acting Skills. *Review of Creative Play Acting*. <https://doi.org/10.1353/mdr.1967.0031>
- Noveri, F., Yuliadi, K., & Sahrul, S. (2016). Realitas Sosial Minangkabau dalam Pertunjukan Teater “Cadik Patah”. OSF Preprints. <https://doi.org/10.31227/osf.io/3qzyp>
- O’Grady, A. G. (2019). Understanding the world through the affordances of drama: Early career teacher perspectives. *Australasian Drama Studies*. <https://doi.org/10.1080/14452294.2019.1585933>
- Polsky, M. E. (1980). Let's Improvise: Becoming Creative, Expressive & Spontaneous Through Drama. *Choice Reviews Online*. <https://doi.org/10.5860/choice.36-2112>
- Putri, M. (2021). Kualitas Penerapan Metode Role Playing Berbasis Project Learning Pada Materi Bermain Drama. OSF Preprints. <https://doi.org/10.31219/osf.io/srk2n>
- Ren, Y., Yang, X., Chen, G., Shi, T., & Lu, Y. (2020). Discussion and Research on the Development Status and Future Development Strategy of Chinese Drama Education. *Chinese Drama Journal*.
- Salti, T. (2023). Children of Drama: An Arts-Based Educational Action Research Project Applied to a Group of In-Service Educators. *Research in Arts Education*. <https://doi.org/10.54916/rae.122762>
- Saritiken, H. (2023). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Ortaokul Türkçe Derslerinde Drama Tekniğinin Kullanılmasına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. <https://doi.org/10.7884/teke.1354185>
- Scholes, R., & Klaus, C. H. (1986). *Elements of Drama: Space, Focus, Contrast, and Mood*. Edinburgh University Press. <https://www.jstor.org/stable/1585783?origin=crossref>
- Schubert, M. (2023). Creative Supervision for Drama Teachers. *Journal of Drama and Theatre Education*. <https://doi.org/10.1177/02630672231211476>
- Scialom, M. (2021). Dramaturgy in Expanded Fields. *Revista de Teatro*. <https://doi.org/10.9771/rr.v1i36.44617>
- Shcherbina, V. (2020). Dramatization as a way of developing communicative skills. *Language Teaching Journal*. <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2020-36-13>
- Shin, D., & Cho, Y. (2013). Development and Effectiveness of the Creative Drama Group Program for the Children with Mental Retardation. *Journal of Korea Contents Association*. <https://doi.org/10.5392/JKCA.2013.13.01.482>
- Sumpeno, N. (2014). Akulturasi Budaya dalam Bentuk Adaptasi Drama Karya Sutradara Suyatna Anirun Dari Studiklub Teater Bandung.
- Švábová, B. (2018). Twórcza drama w szkole i twórcze ćwiczenia dramowe. *Pedagogika*. <https://doi.org/10.17951/PE.2017.1.113>
- Swale, J. (2009). Drama Games: For Classrooms and Workshops. *Review of Creative Play Acting*. <https://doi.org/10.1353/mdr.1967.0031>
- Tam, P. (2016). Children's creative understanding of drama education: A Bakhtinian perspective. *Thinking Skills and Creativity*. <https://doi.org/10.1016/J.TSC.2016.02.003>
- Teixeira, A. A. (2015). Grupo teatral, processos criativos e alienação. *Rascunhos Revista de Estudos*. <https://doi.org/10.14393/RR-V2N2A2015-12>

- Tosun, A. (2018). Teaching Worldviews Through Creative Drama for Religious Education in Turkey. *Journal of Religious Education*. <https://doi.org/10.1080/1364436X.2018.1448760>
- Tutuman, O. Y., & Demirtaş, V. Y. (2016). The Competency Of Teachers Of Turkish In Practising Creative Drama.
- Witerska, K. (2015). Creativity in Somebody Else's Shoes: Stimulating Creative Thinking through Drama Techniques. *Contemporary Theatre Review*. <https://doi.org/10.1515/ctra-2015-0022>
- Xu, P., & Xu, D. (2021). Analysis of Creative Drama Education Based on Transverse Ability Training. *Atlantis Press*. <https://doi.org/10.2991/ASSEHR.K.210208.016>
- Yılmaz, M., Korkmaz, Ö., & Kurt, M. (2023). Yaratıcı Drama Yöntemi Bileşenlerine Yönelik Sınıf Öğretmeni Görüşleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. <https://doi.org/10.53444/deubefd.1252378>